

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

**з дисципліни
«МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ТА МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ»**

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

галузь знань 29 – Міжнародні відносини

спеціальність 292 – Міжнародні економічні відносини

освітня програма – Міжнародна логістика і митна справа

вид дисципліни – за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладачі : Юрій Прав, д.н. держ. упр., проф. кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова;

Ігор Смаглий, викладач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова.

Навчальний контент:

1. Розширений план лекцій

Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ І. Митний контроль

Тема 1. Поняття та загальні принципи здійснення митного контролю. Тривалість перебування під митним контролем. Строки пред'явлення митному органу товарів, що переміщуються через митний кордон України. Операції з товарами, митне оформлення яких не закінчено.

1. Поняття та принципи митного контролю:

- предмет митного контролю;
- основна мета митного контролю;
- учасники митного контролю, в т.ч. АЕО;
- об'єкти митного контролю;
- функції митного контролю;
- сутність і значення митного контролю;
- вибірковість митного контролю.

2. Тривалість перебування під МК:

- офіційний контроль;
- залучення до офіційного контролю інших органів;
- попередній документальний контроль, його початок та припинення;
- терміни здійснення попереднього документального контролю;

3. Строки пред'явлення митному органу товарів, що переміщуються через митний кордон України.

- при в'їзді на митну територію України;
- при виїзді за межі митної території України;
- при тимчасовому ввезенні/вивезенні;
- при транзиті.

4. Операції з товарами, митне оформлення яких не закінчено:

- види операцій;
- ініціація операцій.

Тема 2. Забезпечення ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, приміщень та інших місць під час здійснення митного контролю. Залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного контролю. Спільний митний контроль.

1. Забезпечення ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, приміщень та інших місць під час здійснення митного контролю:

- ідентифікація, як процедура митного контролю;
- засоби забезпечення ідентифікації;
- учасники митного контролю, в т.ч. АЕО;
- здійснення ідентифікації авторизованими економічними операторами;

2. Залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного контролю:

- офіційний контроль;
- залучення до офіційного контролю інших органів;
- попередній документальний контроль, його початок та припинення;
- терміни здійснення попереднього документального контролю;

3. Спільний митний контроль:

- спільний митний контроль та правові підстави для його здійснення.

Тема 3. Зони митного контролю (Місця розташування зон митного контролю та порядок їх створення, розміщення споруд та об'єктів у зонах митного контролю, режим зони митного контролю, забезпечення законності та правопорядку в зоні митного контролю). Здійснення митного контролю. Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю та порядок і процедура їх подання.

1. Зони митного контролю:

- *порядок, мета та процедура створення ЗМК;*
- *види ЗМК;*
- *межі, функціонування, позначення меж ЗМК;*
- *режим ЗМК та доступ в них;*
- *розміщення споруд в ЗМК пунктів пропуску на кордоні;*
- *права митних органів по забезпеченню режиму ЗМК.*

2. Здійснення митного контролю:

- *учасники процедур митного контролю, їх права та повноваження;*
- *документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю;*
- *подання документів для митного контролю, залежно від виду транспорту;*
- *перелік документів та відомостей, що мають бути надані для здійснення митного контролю, в т.ч. авторизованими економічними операторами (АЕО);*
- *перелік документів та відомостей, що мають надаватись при поданні попереднього повідомлення (ПП).*

Тема 4. Форми митного контролю. Огляд та переогляд, облік товарів, що переміщуються через митний кордон України. Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, магазинів безмитної торгівлі, територій вільних митних зон та інших місць).

1. Форми митного контролю:

- *перевірка документів;*
- *формато-логічний контроль;*
- *контроль співставлення;*
- *контроль із застосуванням системи управління ризиками;*
- *митний огляд:*
 - *облік товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України;*
 - *усне опитування громадян та посадових осіб;*
 - *огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, вільних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться товари;*

2. Огляд та переогляд, облік товарів, що переміщуються через митний кордон України.

- *перевірка обліку товарів, що перебувають під митним контролем;*
- *проведення документальних перевірок;*
- *направлення запитів до інших державних органів, установ та організацій, уповноважених органів іноземних держав для встановлення автентичності документів, поданих митного органу;*

3. Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, магазинів безмитної торгівлі, територій вільних митних зон та інших місць».

- *пост-митний контроль;*
- *ідентифікаційний огляд;*
- *частковий огляд;*
- *повний огляд.*

Тема 5. Документальні перевірки дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів. Пост-митний контроль (пост-аудит). Підстави та порядок їх проведення. Документальні невізні перевірки. Матеріали, які можуть бути використані для підготовки висновків за результатами перевірок. Оформлення результатів перевірок.

-Пост-митний контроль (пост-аудит). Підстави та порядок проведення;

-Документальні виїзні перевірки своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів. Підстави та порядок їх проведення;

-Документальні невізні перевірки. Матеріали, які можуть бути використані для підготовки висновків за результатами перевірок;

-Оформлення результатів перевірок.

1. Розділ II. Митне оформлення.

Тема 6. Поняття та загальні положення митного оформлення. Мета митного оформлення. Місце і час здійснення митного оформлення. Визначення митної вартості. Класифікація товарів згідно з УКТ ЗЕД. Правила Інкотермс. Податки, митні збори та митні платежі.

1.Митне оформлення:

-ВМД та її зміст;

-відмова у митному оформленні.

2.Мета митного оформлення.

3.Місце і час здійснення митного оформлення.

-початок митного оформлення;

-завершення митного оформлення;

-присутність декларанта під час митного оформлення;

4.Визначення митної вартості.

-використання відомостей про митну вартість;

-обов'язки декларанта щодо визначення митної вартості;

-права декларанта при визначенні митної вартості;

-декларація митної вартості;

-документи, що підтверджують митну вартість;

-контроль правильності визначення митної вартості;

-коригування митної вартості;

-методи визначення митної вартості.

5.Класифікація товарів згідно з УКТ ЗЕД.

-мета класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності;

-строки прийняття Рішень щодо класифікації;

-контроль правильності класифікації товарів.

6.Правила Інкотермс.

7.Податки, митні збори та митні платежі

-мито і митні збори як засіб регулювання економіки;

- поняття та сутність митних зборів;

- порядок справляння мита, митних зборів, податку на додану вартість та акцизного збору;

- визначення податків та їх значення;

- особливості сплати митних зборів та податків;

- порядок сплати митних зборів;

- види та сплата податків.

Тема 7. Початок митного оформлення. Присутність декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення. Процедура випуску за місцезнаходженням. Подання

митним органам актів, складених підприємствами.

1. Початок митного оформлення.

- мета митного оформлення;
- порядок виконання митних формальностей;
- місце і час здійснення митного оформлення;
- початок митного оформлення.

2. Присутність декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення.

- *Випадки, коли присутність декларантів є обов'язковою.*

3. Процедура випуску за місцезнаходженням.

- суб'єкти, що допускаються до процедур випуску за місцезнаходженням;
- режими, відповідно до яких застосовуються вказані процедури;
- відомості що зазначаються під час застосування процедури випуску за місцезнаходженням;
- роль та місце автоматизованої системи митного оформлення (далі - АСМО), як підсистеми ЄАІС, а також АСАУР при застосування процедур випуску за місцем знаходження.

4. Подання митним органам актів, складених підприємствами.

- зміст та форма актів, що подаються митним органам;
- мова акту, що подається митним органам.

Тема 8. Завершення митного оформлення. Відмова у митному оформленні та обов'язки митного органу щодо роз'яснення вимог, виконання яких забезпечує можливість митного оформлення.

1. Завершення митного оформлення.

- строки, протягом яких митне оформлення може бути завершено;
- перелік відомостей, що має містити ВМД;
- обов'язок щодо зберігання документів;
- обставини, за яких строки митного оформлення можуть бути продовжені.

2. Відмова у митному оформленні та обов'язки митного органу щодо роз'яснення вимог, виконання яких забезпечує можливість митного оформлення.

- форма надання відмови у митному оформленні;
- терміни оформлення відмови;
- оскарження рішень про відмову у митному оформленні;
- подання скарги, її мова та зміст;
- права особи, яка подала скаргу;
- зупинення виконання рішень митних органів;

Тема 9. Митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою. Порядок митного оформлення іноземних інвестицій. Митне оформлення військової техніки.

1. Митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою.

- номенклатура вантажів з допомогою;
- особливості оподаткування вантажів з допомогою;
- групи товарів, що входять до вантажів з допомогою;
- пільги та спрощення при митному оформленні вантажів з допомогою.

2. Порядок митного оформлення іноземних інвестицій.

- види іноземних інвестицій;
- суб'єкти, що можуть виступати в ролі іноземних інвесторів;
- умови та порядок оподаткування іноземних інвестицій;

- форми здійснення іноземних інвестицій;
- об'єкти іноземного інвестування;
- оцінка іноземних інвестицій;
- гарантії при зміні законодавства;
- гарантії переказу прибутків, доходів та інших коштів, одержаних внаслідок здійснення іноземних інвестицій;
- охорона та здійснення прав інтелектуальної власності підприємств з іноземними інвестиціями;
- порядок державної реєстрації (перереєстрації) іноземних інвестицій та її анулювання. Правові наслідки анулювання.

3. Митне оформлення військової техніки

- порядки митного оформлення військової техніки;
- документи, необхідні для митного оформлення військової техніки.

Тема 10. Форми письмового декларування. Види митних декларацій та особливості їх застосування.

1. Форми письмового декларування.

- митна декларація на бланку єдиного адміністративного документа;
- митна декларація М-16;
- письмова заява за формою згідно з додатком 1 до ПКМУ № 450;
- митна декларація для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності;
- декларація транскордонного переміщення фізичними особами валютних цінностей;
- інші документи, що відповідно до законодавства можуть використовуватись замість митної декларації.

2. Види митних декларацій та особливості їх застосування.

- митна декларація, заповнена у звичайному порядку;
- загальної декларації прибуття;
- попередня митна декларація;
- тимчасова митна декларація;
- періодична митна декларація;
- спрощена митна декларація;
- додаткова митна декларація.

2. Дистанційний курс:

2.1. Електронні конспекти лекцій за вищенаведеною тематикою.

2.2. Теми практичних (семінарських) занять:

- Поняття та загальні положення митного оформлення. Мета митного оформлення. Місце і час здійснення митного оформлення. Визначення митної вартості. Класифікація товарів згідно з УКТ ЗЕД. Правила Інкотермс. Податки, митні збори та митні платежі.
- Забезпечення ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, приміщень та інших місць під час здійснення митного контролю. Залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного контролю. Спільний митний контроль.
- Зони митного контролю (Місця розташування зон митного контролю та порядок їх створення, розміщення споруд та об'єктів у зонах митного контролю, режим зони митного контролю, забезпечення законності та правопорядку в зоні митного контролю). Здійснення

митного контролю. Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю та порядок і процедура їх подання.

- *Форми митного контролю. Пост-митний контроль. Огляд та переогляд, облік товарів, що переміщуються через митний кордон України. Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, магазинів безмитної торгівлі, територій вільних митних зон та інших місць).*

- *Документальні перевірки дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів. Підстави та порядок їх проведення. Документальні невізні перевірки. Матеріали, які можуть бути використані для підготовки висновків за результатами перевірок. Оформлення результатів перевірок.*

- *Поняття та загальні положення митного оформлення. Мета митного оформлення. Місце і час здійснення митного оформлення. Визначення митної вартості. Класифікація товарів згідно з УКТ ЗЕД. Правила Інкотермс. Податки, митні збори та митні платежі.*

- *Митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою. Порядок митного оформлення іноземних інвестицій. Митне оформлення військової техніки.*

- *Форми письмового декларування. Види митних декларацій та особливості їх застосування.*

2.3.Завдання самостійної роботи:

- *Засвоїти поняття та загальні принципи здійснення митного контролю, тривалість перебування під митним контролем, строки пред'явлення митному органу товарів, що переміщуються через митний кордон України. Ознайомитись з переліком операцій з товарами, митне оформлення яких не закінчено.*

- *Набути уяву про способи та засоби забезпечення ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, приміщень та інших місць під час здійснення митного контролю, про порядок і процедуру залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного контролю, про спільний митний контроль.*

- *Самостійно вдосконалити набуті знання щодо зон митного контролю (місце розташування зон митного контролю та порядок їх створення, розміщення споруд та об'єктів у зонах митного контролю, режим зони митного контролю, забезпечення законності та правопорядку в зоні митного контролю), а також щодо здійснення митного контролю. Закріпити знання про документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю та порядок і процедура їх подання.*

-*Закріпити та вдосконалити набуті знання щодо форм митного контролю, пост-митний контроль, про порядок огляду та переогляду, облік товарів, що переміщуються через митний кордон України, про огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, магазинів безмитної торгівлі, територій вільних митних зон та інших місць).*

-*Засвоїти приводи та підстави здійснення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів, підстави та порядок їх проведення. Засвоїти відмінність між загальними процедурами митного контролю та документальними невізними перевірками. Засвоїти, які матеріали можуть бути використані для підготовки висновків за результатами перевірок та як здійснюється оформлення результатів перевірок.*

-Засвоїти поняття та загальні положення митного оформлення, його мету, місце і час здійснення митного оформлення, основні правила визначення митної вартості, класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД. Вивчити правила Інкотермс. Засвоїти відмінність між податками, митними зборами та митними платежами.

-Закріпити набуті знання про початок митного оформлення, присутність декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення, про процедуру випуску за місцезнаходженням, про подання митним органам актів, складених підприємствами.

-Вдосконалити знання щодо завершення митного оформлення, відмову у митному оформленні та обов'язки митного органу щодо роз'яснення вимог, виконання яких забезпечує

-Закріпити набуті знання в частині митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою, про порядок митного оформлення іноземних інвестицій і митне оформлення військової техніки.

-Закріпити набуті знання щодо типів митних декларацій та особливостей їх застосування, а також документів, необхідних для здійснення митного оформлення.

-Підготовка до виконання індивідуального завдання – контрольної роботи.

2.4. Кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для, передбачених навчальним планом:

- усне опитування під час проведення практичних занять;
- тестування протягом семестру;
- перевірка контрольної роботи;
- залік.

2.4.1. Приклади тем контрольних робіт:

1. Особливості митного контролю та декларування товарів, що переміщуються у різних митних режимах.
2. Використання тарифного та нетарифного регулювання при переміщенні товарів через митний кордон України.
3. Основні положення здійснення митного контролю.
4. Порядок митного оформлення транспортних засобів, що ввозяться громадянами в Україну для постійного користування.
5. Порядок переміщення через митний кордон валюти в неторговому обороті.
6. Загальні положення переміщення вантажів між митницями.
7. Митне оформлення алкогольних напоїв та тютюнових виробів.
8. Сертифікація товарів та верифікація сертифікатів при митному оформленні.
9. Митний контроль, його форми і методи.
10. Митне оформлення. Процедура декларування. Правові наслідки неподання, несвоєчасного подання або подання декларації, що містить неправдиві дані.
11. Митні режими, їх види. Вибір та зміна митного режиму.
12. Митний статус товарів, що поміщуються у митний режим. Терміни перебування товарів у відповідних митних режимах.
13. Функціональне призначення вантажної митної декларації (ВМД). Їх типи.
14. Порядок переміщення й пропуск через митний кордон України товарів і предметів в торговому обороті. Засоби нетарифного регулювання, що застосовуються при переміщенні товарів, предметів через митний кордон України в торговому обороті.
15. Порядок переміщення й пропуск через митний кордон України товарів і предметів в неторговому обороті. Переміщення валюти. Обмеження, що діють при переміщенні товарів, предметів та валюти через митний кордон України в неторговому обороті.

16. Порядок ввезення на митну територію України транспортних засобів, номерних вузлів і агрегатів у неторговому обороті. Порядок та особливості митного оформлення таких предметів і транспортних засобів резидентами та нерезидентами України.

17. Форми митного контролю. Зони митного контролю. Огляд та переогляд. Особистий огляд та порядок його проведення. Огляд товарів, транспортних засобів, територій та приміщень, де зберігаються товари, що перебувають під митним контролем. Підстави для проведення документальних та зустрічних перевірок. Взяття проб товарів та операції з ними.

Митний брокер та його правовий статус. Відмінність статусу митного брокера від декларанта.

18. Митний склад та правове регулювання його утримувача. Взаємодія з іншими юридичними особами та митними органами.

19. Особливості зберігання, обліку та розпорядження товарами, що зберігаються на митному складі. Склад тимчасового зберігання, його правовий статус та відмінність від митного складу.

20. Митна вартість товарів. Методи її визначення. Документи, що подаються декларантом для підтвердження заявленої митної вартості. Контроль правильності визначення митної вартості та її коригування.

21. Мито та його види. Об'єкти та база оподаткування. Ставки мита. Виникнення, виконання та припинення обов'язку із сплати митних платежів. Нарахування та стягнення. Фінансові гарантії.

22. Класифікація товарів згідно УКТ ЗЕД.

23. Верифікація та сертифікація товарів в зовнішньо-економічній діяльності.

24. Митні лабораторії, їх роль і місце в процедурах митного контролю та митного оформлення.

1.4.2. Приклади тестів (з декількох запропонованих відповідей необхідно обрати вірну):

1.

У разі втрати або видачі без дозволу митного органу товарів, що перебувають під митним контролем і переміщуються транзитом:

1. перевізник зобов'язаний сплатити митні платежі, встановлені законом на транзит зазначених товарів;
2. за наявності поважних причин перевізник до адміністративної відповідальності не притягується;
3. перевізник зобов'язаний сплатити митні платежі, встановлені законом на імпорт зазначених товарів ;
4. перевізник зобов'язаний сплатити митні платежі, встановлені законом на транзит зазначених товарів за пільговими ставками.

2.

До способу переміщення товарів не відносяться :

1. пасажирські відправлення;
2. вантажні відправлення;
3. несупроводжуваний багаж;
4. супроводжуваний багаж .